

ROMÂNIA

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

CABINETUL MINISTRULUI

Str. Gen. Berthelot Nr. 28-30, sector 1, București

Tel. : +(40 1) 3133315; fax: 3124719

ORDIN

cu privire la aprobarea **Programei de curs opțional**

CULTURĂ ȘI TRADIȚII AROMÂNE,

pentru clasele învățământului primar, gimnazial, liceal

În conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicate, cu modificările și completările ulterioare;

În temeiul Hotărârii Guvernului României nr. 366/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului,

Ministrul Educației, Cercetării și Tineretului
emite prezentul ordin:

Art.1. Se aprobă programa de curs opțional ***CULTURĂ ȘI TRADIȚII AROMÂNE,*** pentru clasele învățământului primar, gimnazial, liceal.

Programa se află în anexă, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art.2. Direcția Generală Management Învățământ Preuniversitar, Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul, Direcția Generală Management Resurse Umane, inspectorate școlare și unități de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

MINISTRU,

Cristian Mihai Adomniței

București

Nr. 1513

Data 13.07.2007

CULTURĂ ȘI TRADIȚII AROMÂNE

Clasele: a V-a – a VI-a

Durata: 2 ani

Număr de ore / săptămână: 1 oră

Număr total de ore: 72 de ore (clasa a V-a – 36 de ore; clasa a VI-a – 36 de ore)

ARGUMENT

Patrimoniul cultural al aromânilor cuprinde o bogată literatură folclorică și cultă, din păcate prea puțin cunoscută și studiată.

Demersul nostru este o pledoarie pentru cunoașterea și valorificarea creațiilor folclorice într-un sistem organizat de învățare, susținut de bogăția și diversitatea „surselor nesecate” – repere morale de înaltă valoare pentru generațiile prezente și viitoare.

Constantin Noica subliniază că „*experiența noastră spirituală ar putea nu numai să ne învețe cum să fim noi înșine întru lumea de astăzi, ci și cum să fim de folos unei astfel de lumi înnoitoare*” (Constantin Noica, **Sentimentul românesc al ființei**, Edit. Humanitas, 1996, p.9). Nu ne putem integra în marea familie euroatlantică, fără a putea prezenta ceea ce ne definește pe noi, ca aromâni.

Cursul opțional își propune să stabilească temele și motivele populare proprii basmului, baladei, legendei, studiate de elevi la clasă, în gimnaziu, care au stat la baza creațiilor culte. Prin cunoașterea și valorificarea speciilor literare menționate, urmărim să aducem cât mai aproape de elevii noștri valorile înaintașilor, care și-au exprimat trăirile și năzuințele în creații orale.

Pe lângă genurile și speciile aparținând literaturii populare și culte, elevii vor cunoaște creațiile marilor scriitori aromâni, tradițiile legate de naștere, nuntă și obiceiurile specifice sărbătorilor de Crăciun și de Paști. Orele vor contribui la îmbogățirea și nuanțarea vocabularului elevilor, la o mai bună înțelegere a unor fragmente din operele pe care le vor studia mai târziu. De asemenea, elevii vor fi familiarizați cu texte nonliterare, care vizează cunoașterea tradiției, dar și adaptarea lor la realitatea socială.

Încercăm prin acest demers să demonstrăm elevilor că în cultură nimic nu trebuie pierdut, totul trebuie transmis urmașilor, care să preia, să simtă frumosul de lângă ei și chiar să-l producă.

Notă

Aspectele de ordin lingvistic cuprinse în curriculum vor respecta normele lucrării: academician **Matilda Caragiu Marioteanu**, **Dicționarul aromân**, Editura Enciclopedică, 1997.

OBIECTIVE CADRU

1. Dezvoltarea capacității de cunoaștere a tradițiilor și a obiceiurilor aromâne
2. Dezvoltarea capacității de comunicare
3. Formarea capacității de receptare a textului nonliterar
4. Dezvoltarea gustului estetic al elevilor
5. Dezvoltarea atitudinii de empatie culturală și interculturală

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Dezvoltarea capacității de cunoaștere a tradițiilor și a obiceiurilor aromâne

<i>Obiective de referință</i> <i>Elevul va fi capabil</i>	<i>Activități de învățare</i> <i>Se recomandă următoarele activități</i>
1.1 să cunoască specificul tradițiilor și obiceiurilor aromâne;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de lectură a unor texte folclorice cu tematică tradițională; - exerciții de identificare a unor cuvinte și expresii noi; - exerciții de povestire a unor experiențe familie referitoare la tradiții și obiceiuri; - exerciții de recunoaștere a unor elemente specifice tradițiilor și ale obiceiurilor aromâne; - exerciții de analiză și de interpretare a unui text literar care se referă la tradiții aromânești; - exerciții de redactare a unor compuneri conform propriului univers afectiv, de la obiceiuri practicate în familie;
1.2. să identifice etapele specifice pe care le au aceste tradiții	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de înțelegere a semnificațiilor tradițiilor de naștere și de nuntă; - exerciții de identificare a etapelor specifice de naștere și de nuntă în texte adecvate; - exerciții de căutare și de selectare a informației, prin interviuri; - exerciții de discriminare a etapelor specifice de cele nespecifice;
1.3 să identifice obiceiurile	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de prezentare a unor

religioase și laice, specifice aromânilor;	<p>obiceiuri specifice de Crăciun și de Paște;</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de comentare succintă a unor texte literare care sunt reprezentative pentru aceste obiceiuri; - exerciții de completare a unui chestionar; - exerciții de simulare;
1.4 să manifeste interes pentru cunoașterea jocului aromân;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru dezvoltarea simțului artistic audiției muzicale; - exerciții de interpretare a unor cântece aromâne; - exerciții de învățare a unor elemente specifice jocului aromânesc; - exersări în grup mai mare sau mai mic;
1.5. să identifice cauzele care duc la pierderea unor obiceiuri	<ul style="list-style-type: none"> - activități de grup în care elevii să formuleze întrebări și să dea răspunsuri referitoare la cauzele care duc la pierderea unor obiceiuri;
1.6. să se preocupe de conservarea și transmiterea obiceiurilor aromâne;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de consemnare – prin interviuri a unor obiceiuri cu arie restrânsă de răspândire; - crearea unui site cu specific folcloric

2. Dezvoltarea capacității de comunicare

<i>Obiective de referință</i> <i>Elevul va fi capabil:</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Activități de învățare</i> - <i>Se recomandă următoarele activități:</i>
2.1 să cunoască formulele specifice dialogului	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de construire a unui dialog pe o temă dată;
2.2 să susțină un monolog oral	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de realizare a unui interviu; - exerciții de alcătuire a unui plan de idei - suport pentru relatarea unei întâmplări; - exerciții de relatare a unor întâmplări;
2.3 să prezinte unele obiceiuri	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de prezentare a diferitelor

aromâne	<ul style="list-style-type: none"> - obiceiuri specifice aromânilor; - exerciții de relaționare a textului cu imaginea
2.4 să argumenteze un punct de vedere	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a argumentelor într-un text folcloric dat; - exerciții de formulare a unor întrebări pentru exprimarea opiniilor; - exerciții de argumentare a unui punct de vedere;

3. Formarea capacității de receptare a textului non literar

<i>Obiective de referință</i> <i>Elevul va fi capabil</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Activități de învățare</i> - <i>Se recomandă următoarele activități</i>
3.1 să diferențieze textul nonliterar de cel literar;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de lectură a unor texte nonliterare; - exerciții de discriminare a textului nonliterar de cel literar;
3.2 să recunoască anumite tipuri de texte nonliterate;	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de enumerare a operațiilor dintr-o rețetă de bucătărie; - exerciții de identificare a momentelor unor întâmplări dintr-un ziar; - exerciții de descriere a unei reclame;
3.3 să redacteze diferite tipuri de texte nonliterare;	<ul style="list-style-type: none"> - activități de grup în care elevii să realizeze o rețetă de bucătărie; - exerciții de redactare a unei reclame; - exerciții de realizare a unui anunț publicitar;

4. Dezvoltarea gustului estetic al elevilor

<i>Obiective de referință</i> <i>Elevul va fi capabil</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Activități de învățare</i> - <i>Se recomandă următoarele activități</i>
4.1 să diferențieze produsul artistic de cel nonartistic	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de sesizare a diferențelor valorice dintre produsul artistic și cel nonartistic; - exerciții de identificare a figurilor de stil și de explicare a semnificațiilor acestora în context;

	- exerciții de ilustrare prin desen, grafică, pictură, colaje etc. a unor fragmente din textele studiate.
--	---

5.Dezvoltarea atitudinii de empatie culturală și interculturală

Obiective de referință <i>Elevul va fi capabil</i>	- Activități de învățare <i>Se recomandă următoarele activități</i>
5.1 să identifice valorile culturale și experiențele umane descoperite în creațiile folclorice, în viața comunității	- realizarea de mape, portofolii, pliante, albume; - organizarea de programe artistice, șezători,serbări, cu implicarea etniilor locale; - formarea unui ansamblu folcloric; - implicarea în evenimentele culturale ale comunității;

Conținuturile învățării

Unitățile de conținut tipărite cu * constituie noțiuni pentru clasa a VI-a

I. Lectură

1. Textul literar

- *Basmul*
- *Legenda*
- *Balada**

2. Textul nonliterar

- *Rețeta de bucătărie*
- *Articolul de ziar*
- *Reclama*
- *Anunțul**

II. Comunicare

- *Dialogul*
- *Monologul oral*
- *Argumentarea unui punct de vedere**

III. Tradiții și obiceiuri

- *Nașterea*
- *Nunta*
- *Obiceiuri specifice sărbătorilor de Paște și de Crăciun**
- *Jocul**

Modalități de evaluare

- Realizarea unor portofolii, desene, mape, albume foto, postere etc.
- Organizarea unor concursuri și dramatizări
- Realizarea unor expoziții tematice
- Pregătirea și susținerea unor spectacole
- Prezentarea unor texte culese pe teren

Sugestii metodologice

- Vizite și excursii în localități reprezentative – produse obținute: albume, jurnale, mape etc.
- Realizarea unor parteneriate cu membri ai comunității din alte zone geografice

BIBLIOGRAFIE

1. Beza, Marcu, ***Proză și puizii***, 1997
2. Caraiani, Nicolae, Saramandu, Nicolae, ***Folclor aromân grămostean***, Editura Minerva, 1982
3. Caragiu, Marioțeanu, Matilda, ***Dicționar Aromân (Macedo – Vlah)***, Editura Enciclopedică, 1997, vol. I (A – D)
4. Căndroveanu, Hristu, ***Antologie de proză aromână***, Editura Univers, 1977
5. Papahagi, Tache, ***Dicționarul Dialectului Aromân General și Etimologic***, Editura Europa, 1996
6. Brătulescu, Monica, ***Colinda românească***, Editura Minerva, București, 1981
7. Brăiloiu, C., Comisel, E. Galusca-Crâsnaru, Tatiana, ***Folclor din Dobrogea***, Editura Minerva, 1978
8. *** ***Basme cu animale și păsări***, Editura Minerva, 1987